

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

CENA NOVIN JE:

Za domače, če jih več vkúp hodi . . . . . 2 K, če samo edne . . . . . 3 K.		Za amerikance, če jih več vkúp hodi . . . . . 4 K 20 f, če samo edne . . . . . 5 K 40 f.
Cena vsakoga falata doma je 4 filere; v Ameriki 10 filerov.		

Dobijo se
v Čerensovcih pri **KLEKL**
JOŽEFI plebanoši v pokoji.
Cserföld, Zalamegye.

Na té naslov se naj pošlejo naročnina, glási i dári za Novine. Ali vsaki naj podpiše svoje imé, ki kaj novinar nam naznája.

Prva nedela pred pepelnicov.

„Dosta jih je pozvánih, malo jih pa odebránih.“ (Mátaj XX. 16.)

Veseliti nas morejo té reči záto ka med vnoge pozváne túdi mi slišimo. Če smo na malo bole prešlimano goščenje povábleni, smo včasí zvúna sébe od veselja. Kak ne bi záto veselí, radostni bili, kak ne bi záto od veselja drúgo vse pozábili i samo na to mislili da smo v nébo pozváni? V nébo, v neskončano bláženost štera nik ino níkdár ne miné. K Jezusi, ki je tak nedopovedlino dober i smileni, v nájveksó lepoto, v šteroj i nás bodo pozváni. Vesélimo se.

Ali se lebránih je malo. Malo je takših ki čeravno májo pravico na nebesko gostúvanje iti, ne bodo tam. Isčimo pa zroke, zakaj ne bodo tam, v danešnjem evangeliji.

Gorice od šterih Jezus guči v dnešnjem evangeliji so maticérkev i néba. Edno pomenita. Zvúna materecerkevi se nemore nájmre néba doséči. V gorice je gospod sam najémao delávce Jezus je té gospod. Po veri pridem v materecerkev. Vero pa mi samo Jezus more dati. On právi: „Nišče ne pride k Oči, če ne pomeni.“ (Ján. XIV. 6.) Jemlé pa gospod v gorice v vsakoj veri delávce. Do konca svetá bo nájmre trpela maticérkev i do konca svetá se bode delila milošča práve vere, štero dobijo poganje, razkolniki, krivoverniki, ki postánejo katoličanci i teda se spuni prorokba Kristušova „I bode edna bila ovčarna i eden pastir.“ (Ján. X. 16.)

Dostakrát se što čedni, zakaj je teliko zmešane vere na zemli? Odgovorim: ljudjé so si jo napravili i napravili so si jo záto, ka se njim je Kristušova ne vidila. Oni lahko vero ščejo meti. Bog pa, kak je eden, samo edno

vero more nazveščávati. Boža vera je vsíkdár edna bila pa bode. Drúge, kak krščanske-katoličanske vere ne bilo na sveti. V časi Adama, Eve i stári očákov do Mojzesa je bila v klici tá vera. Stárim očákom je zadosta bilo vervati da Bog je i da se more njemi slúžiti, njemi se darúvati, ne pa bolvanom. Po Mojzesi je Bog dao zrás toj veri. Nazvesto je natenkoma vse zapovedi, štere bi mele izraelce ali židove i po njih pogane pripravlati na Mešijaša. Po prorokah njim je nazvesto v toj dobi, kda i kak pride njegov Sin lúdi rešit robstva greha i pekla. Klica je pognala i zrasla je v drevo. Ali drevo more čvesti, sád roditi i obstáti. To je včino Kristuš. On je vse nazvesto, kaj só ljudjé ešče ne znali od Boga, on je dao cvet tomi drevi vere i té cvet je on sam gor na Križi. Sád njegovoga Križanja je sád njegove vere. Milošče so to, štere se dén za dnévom izlevajo iz sedmérih svestv. Tak je Kristuš dopuno Bože delo. Pri očákah posajeno, po Mojzeši zrašeno vero je on dopuno. Premeniti se ne dá, nego v njo spremeniti se more vse drúgo. Kda to bo ne vemo povedati, ali znali bi, če bi molili. Krive, poganske, razkolniške vere so na jezere i dosta več lúdih blodi ešče, več jih Kristuša ne pozná, kak ki se ga držijo. Zrok je to, da ne molimo i misijouare ne podpiramo. Če bi mogli za povrnjenje v právo materecerkev, bi lahko pavedali, da bo prišlo povrnjenje hitrej, čem več i čem pobožnej bi molili. Ne mislino si mi drage dúše, da je stem že vse doprinešeno, ka je Kristuš vmro za náš. On je sád dozoreti dao, milošče so k rédi, ali letele ne bodo nikomi v dúšo same od sébe. Sád se vtrgnoti more. Roko vtégni i ségni po njega. To je potrebno. Te boš ga meo. Moli, moli dosta, moli goréče, zatajúj se ešče k molitvi pa

boš lahko pravo, da vnoгих dúš povrnjenje bo prišlo zátem. Lahko gučim sladke, prikúplive reči, nikaj ne hasni, če Bog ne dá milošče práve vere, nikoga ne povrném. Ne povrné moj govor, moj spís nikoga, nego boža milošča. To pa Bog dá po dobrih delah. Molite záto, naj návuki bodo dobra, ta náj bolša dela, naj majo moč presvetiti i genoti. To je potrebno k spreobrnjenji.

Po rečeh sv. Augustina je grešnik záto na sveti, naj se spokori, pravičen pa naj se, ponjem, vádi v pobožnosti. Vaditi se moremo v pobožnoj molitvi za povrnjenje onih, ki so ešče ne Kristušovi. Po krémáh, v Slavonijih, v Nemškom ali kjekod se štritati zavolo vere je noro delo. To nikaj ne hasni, ešče škodi, záto ka zburka dúšo zburkana dúša je pa ne pripravna za bože milošče sprejem.

Gospod do edenájsete vúre jemlé delávce v gorice. To je do večara. On miloščo povrnjenja vnoгим na smrtnoj vúri dá celo pri miranji. Vnogi merje kak katoličanec čeravno je živo, kak luterán, čeravno ga po evangéličanskom obrédi pokopajo, čeravno od toga nišče neve; dobo je pri miranji svetlost na prošnjo onih, ki so za njega molili i ne je pogübleni. Jezuš nam právi „Prosíte i dobite“ (Mátaj VII. 7.) Prosimo dosta za povrnjenje v katoličansko materecerkev posebno za svoje slovenske brate i dobimo.

Kak stoji tisk na Vogrskom?

Tisk se právi vsaki štamp poprek, šteri na svetlo pride. Kak na vogrskom stojimo v toj reči, nam ovádi govor dr. Mihályfi Akča profesora na budin pestinskóm vsenčelišči, šteri govor je držáni na konci preminóčega leta na katoličanskóm shodi, ali správišči. Nájvažnejše reči toga govora so sledeče. Dnes dén tak stojimo, da je vogrskih národnih pisatelov

80% (odstotkov ali procentov) nekrščanskih posebno med vredniki i tistimi, ki novine na svetlo dāvajo, to je med onimi šteri so pravi ravnitelje novin krščenikov skoro ne najdemo. Visoko poštvani Shod! ne bi mi po voli bilo če bi me što v toj dvorani, kje smo vkup spravljeni, ali pa zvūna njē krivo razmo, če zvedi za moj govor. Nikaj je ne tak daleč od mēne, kak strūne nategivati antisemitne (to je proti židovom). Jaz tistoga klervodānskoga sv. Bernāta obleko nosim na svojem teli ki je v tak zvānom srednjom stoletji židove brāno kda so je začeli pregānjati i jaz veren sin ščēm ostati sv. Bernāta i v pregānjanji židovov pa v nikšem antisemitskom gibanji bi ne poleg bio nego pregānjane bi brāno. Ali visoko poštvani Shod, drugo delo je to: židove pregānjati i ščista druga reč je pā to: dopustiti, da bi židovje nađ nami kralūvali, da bi mi dopustili, naj oni svoje svetovno i jākostno mišljenje v nās porinejo. Drugo delo je to: židove pregānjati i drugo delo je to vskriž rokē glēdati, kak nam židovje prevzemejo vsa naša gledališča vsa vredništva, vsa pismena podjētja, da bi tak oni postā i v vogrskoj krščanskoj družbi dūhovnoga žiylenja ravnitelje i voditelje:

„Ne karam židove kaveč, hvaliti mōrem njihovo čednost i previdnost zā svoj strān — nego krščansko družbo pokāram, štera je z svojov brezbriznostjov dopustila da je tā reč tak daleč prišla. Kāram krščansko družbo.“

„Kak veliko škodo naprāvi orsāgi v poštenje i v vrednosti družba tākših pisātelov, ki znājo toti dobro pero obračati nemājo pa dūšnevesti i odgovornosti! Znāno je nājmrē, da v novejšem časi je vnogo bojn i puntārij neb-rozdāno hujskanje nezvestih pisātelov napravilo. Celi nārōdi, dežēle, da so v blāgi i v jākosti oničene, brezvestnoma tiski mājō to zahvāliti.“

„Vednoj prav odgojenoj, preobraženoj i pobočnoj družbi bi niti en mesec ne smeli biti listi teliko smēti puni, šteri pa prinās kak gobe rastējo i ne eden med njimi bo lahko že tūdi obletnico obhājao.“

„Sramota je v vogrskom tiski to, kaj

delo z grdimi, na nesrāmnoost i greh napelāvajočimi, razvūzdanimi brez vsake „srāmežljivosti i poštenosti napuonjenimi mālimi oglāsi.“

„Najvažnejša naša nāloga je podpirati, razvijati i širiti katoličanski tisk. Ne dajmo si mine tečas dokeč ne dosēgnemo, da bo vsaka katoličanska družina mela naroče na kakši katoličanski list; ali dnēvnika, ali na tjedēn shājajoče novine, ali časopis, šteri je te že primeren dūhovnim zahtevam tiste družine.“

Rimski sv. Oča so vlegli.

Znova so oslabeli naš svēti oča, namestnik Kristušov. Od slabosti so omedleli i štrtin vūre ne k zavesti prišli. Molino za njih.

Krūh je dragši.

V Pešti so peki cenō krūha podignoli. Zatogavolo je 12 delavskih shodov bilo, na šterih so se siromaški delavci pritožūvali na to dragočo i oblāsť prosili, naj pekōm ne dovoli na duže krūh z podignjenov cenov tržiti.

Več poslanikov bomo meli.

Zdaj se razprāvla prāvda poleg štere več okroglin bo, štere bodo poslanike v Pešt v deželno hišo pošilale. Dozdaj jih je bilo 413, zdaj jih bo 435. Samo stolno glāvno mesto Budapešt bo meo 22 okroglin, štere bodo volile poslanike (kōvete), V Zala županiji bo nova okroglina: Pacsa v železnoj „(Vasm.) pa tri“, Celldömölk, Óriszentpéter, Vasvár.

Pensia polodelavcov.

Leta 1912-ga dokončana vogrska prāvda (VIII. pravdeno poglāvje) kmetom, i drugim poladelavskim težākom priložnost pōntūdi, da si morejo pensijo spraviti, kakšo že dāvno mājō sprāvljeno čestniki, vūčitelje i vojāki.

Tisti polodelavec, ki se šče poskrbeti za svojo bodočnost ali za starost, ali za priliko nesreče, ali pa po smrti svojoj za ostālo družino, nājčednej včini, če stopi med kotrige pensijske družbe. Pensijske družbe kotriga lahko postane vsaki spol od štirinajset let starejši, če njemi je doglavitni slūž gospodārsko, (kmečko, polodelsko) delo. Sme se zāto sprejeti vsaki polodelavec, gospodār, gospodārski delavec i gospodārsko držinče, kakšēč je priletno. Kotriga pensijske družbe plāča za sprejem edno korono, sledkar pa vsako polleta naprej 5 koron, to je 10 koron na leto.

Ki šče v to družbo sprejeti biti, se more pri občinskōm poglāvārstvi svojegā prebivališča zglāsiti i prinjem 1 korono za sprejem dolplatiti. Za to njemi srdinsko ravnitelstvo sprejemno knižico pošle. V knigi toj nājde plāčninski list, z šterim more vsako polleta 5 koron naprej dolplāčati. To pa lahko pri vsakoj pošti zvrši.

Plāčūvati pa more to kotriga tak dugo, dokeč od družbe pensie ne dobi.

Kotriga samo edno knigo sme meti.

Kotriga je zavarvana ali sekulērana
a) na pokojnino ali pensio; b) na priliko smrti; c) na nesreče.

Za pomoč se vsigdār pri poglāvārstvi prebivališča trebe zglāsiti.

Što dobi i koliko dobi pokojnine, ali pensie?

Vsaka kotriga dobi te pensio, če je ž 10 let v družbi. Pred desetim letom

Kda je pa što de...
taki dobi pokojnino, ...
ne več za delo, ali pa če je vstopo v 65-to

JAZ BOM NESLA JANKO ŠIVAT.

Narodna.

Jaz bom nesla janko šivat
K mladomi saboleki:
„Stani gori, mladi sabo,
Ka mi janko zmero boš!“

„Nej predugo, nej prekratko,
Ka de k mojoj smrti prav!
Ka de mi šče te najjaksā,
Gda bom v drevi vtegnjena.“

Mladi sabo se prestraši:
„Kaj mi rečeš, dekla, to?
Vej si mlada, pa si zdrava,
Pa med mrtve iti ščeš!“

Zaletenci pa brglesje.

Narodna.

Ednok so zaletenski jako spasli silje poleg pašnika. Te je pa prišeo ta gospod tistoga silja, pa je začao pastere naganjati. Pasterje so nato bežali v log, pa so tam v pamet vzeli, ka na ednom jegnjedniji jako visiko je lūknja, pa je ž nje ravno zleto eden ftič. Pasterje bi jako radi znali, či te ftič mlade ma v lūknji, zato so si dogučali, ka to poglednejo. Drevo je pa bilo debelo, tak ka je nieden nej mogeo gor pleziti. Kaj zato naj napravijo? Eden paster je šo, pa je stopo tišdec poleg stebble; drugi je plezo gor na toga, tak ka njemi je stao na ramaj; tretji je plezo gor po obema, tak ka je stao

toml drugomi na ramaj; štrti je stao tretjeml na ramaj, peti štrtomi i tak dale, pōkeč je nej te zadnji prišeo tak visiko, ka je lejko segno v tisto lūknjo, z štere so vidli ka je ftič vō zleto. Gda je pa te zadnji, ka je najviše bio, segno v lūknjo, pa ošlatao mlade, je skričao, ka ftič ma mlade. Te najspodanji paster pa, na šterom so vsi ovi stali, bi jako rad vido, kakši so mladi, zato je skočo krej od debbla, pa je gledao vujška. Pa kak je te krej od stebble skočo, so ovi vsi dol spokapali, samo tisti je ostao odzgora, ka je z rokov v lūknjo segno. Te je najmre roko v lūknji meo, gda so ovi pod-njim dol spokapali, pa je tak on za roko obisno. Kričao je zdaj na pomoč, naj ga oslobodijo. To je pa šlo težko. Na drevo je nišče nej mogeo, ka je bilo predebelo; lestvice so pa tak duge tūdi nej zmogli, ka bi do-njega segnola. Navlačili so zato na dva metra visiko blazine pod-njega, ka bi se te dol pūsto, pa bi tak na mejko spadno. To je pa šče nej bilo zadosta varno. Bili so takši, ka so se bojali za njega, či bi se znao dol z blazin skotnoti, gda na nje spadne. Prinesli so zato edno brano, pa so jo djali na blazine, tak ka je z zobmi vujšker bila obrnjena. Ta brana bi ga te zadržala, gda bi na njo spadno, ka se nebi skotno dol. Gda so že to vse kredi pripravili, so veleli tistomi pasteri, ka je odzgoraj visō, naj se dol pūsti. Te sirmak pa, ali njemi je roka otekla, ka je je nej mogeo vō z lūknje potegnoti, ali se je pa ovači nej vūpao dol pūstiti, zato je samo jako jōrjao odzgora. Zaletenci so nato prinesli sekiro, pa so jo lūčali vujška, ka bi ž njov ovomi sirmaki roko krej odsekali, ka jo je v lūknji meo, pa

bi te spadno dol. Što bi prej rad znao, kak se je ta zgodbica dokončala, on to naj zanikoj ne pozvedavle od Zaletencov.

ZAJTRA SAM ŽE RANO STANO.

Narodna.

Zajtra sam že rano stano
Vgojčno pred zorjov.

Šo sam šetat na štacjone,
Ka se razhladim.

Tam sam srečao devojčico
Z vrta šetajoč:

„Snočkar sam se zaročila,
Pa mi je vola nej.“

„Ka mi hasni srebro zlato,
Či m' je vola nej?“

„Rajši dečka siromaka
S tremi krajcari!“

„Kak bogatka star'ga douca
S tremi jezermi!“

Zaletenci pa šegeštija.

Narodna.

Zaletenci so dugo časa nej meli šegeštije. Te so si pa ednok dogučali, ka si jo dajo zozidati. Pri tom se njim je pa zgodila nekša neprilika. Zidarje so najmre pozabili napraviti okna, Zaletenci so je pa na to nej opotili. Tak

leto svoje starosti. V 65-om leti vsaki dobi pensio, je zdrav, ali betežen, pred 65-im pa samo tisti, ki so betežasti, oslabljeni.

Koliko je pa té pokojnine? Ki je 10 let v družbi dobi do svoje smrti na leto 60 kor. pensie, ki 20 let, 120 k. i vsikdár višje tak, ka ki je 40 let v družbi, dobi cd 65-ga leta vsako leto 240 k. pensie.

Tü malo postanimo. Če jaz 40 let vsako leto 10 koron na strán denem, koliko šume bom meo za 40 let? 400 koron. I intereš od té šume? Če je te 8%, pa komaj 32 koron; pa ečravno se šuma podvoji, pa pol teliko intereša ne prinesé, kak tá pensia.

Drági rojáci, záto je vredno to edno malo si pomisliti. Keliko je pa vredna tá prednost, da pensio dobi siromaško držinče i težák, če po kakšoj nepriliki delanezmožen postáne. Na kak veliki vao bo to vnogim sirotam. Kmeti tüdi dobijo hitrej stalno držino, če bodo mesto njih letnino notriplačúvali.

Má pa ešče drüge haske tá družba.

Pomága pokojne kotrige ostálo družino. Kakda? Če nje kotrige 10 let že v družbi bila družina dobi prvo leto po njénoj smrti celo njeno pensio naednok. To je če je 30 let bio mož kotriga v družbi, žena i deca dobi naednok po njegovej smrti 180 k. pomoči. Če kotriga pred 10 letom merjé, ostáli njegovi polovico notriplačene šume nazájdobijo. Če bi pa za sebov nehao siroto v starosti pod 14-tim letom, dobi družina če bi rávno samo 2 leti bio v družbi, že 100 koron pomoči. Ki nema žené, možá, decé, kim bi kaj družba mogla dati, dobijo za njim njegovi najbližanji 50 koron na pokopne stroške.

Kakšo pomoč dobi družbenik v nesreči?

Če ga nesreča doleti (prevrže, vseče se itd) brezpláčno se vráči, dobi zdravnika, vrásbolnišnico i vsaki dén, če nemore delati, prek dvá meseca ešče 10 dni,

se je zgodilo, ka so šegeštijo zezidali brezi oken. Vse to ešče tak daleč nikaj ne bi škodilo, samo ka gda so dveri dol zaprli, te je nastala v šegeštiji takša tmica, ka je nišče nikaj nej vido v njoj.

Zaletenci so za toga volo v velkoj nevoli bili, pa so si dosta premišlávali, kak bi mogli tmico vö z šegeštije odpraviti. Edni so pravili, ka bi najboše bilo, či bi okna strgali vö na zidi, drügi so pa to za nikoj nej dali, liki so praviti, ka dé boše, či tmico v vrečaj znosijo vö z šegeštije.

Tak so tüdi delali. Tmico so začali v vreča phati, pa jo vö nositi. Gda so že nekoliko vreč vö odnesli, so dveri odtržnjene nahali, tak ka je malo svetlošče prišlo v šegeštijo. Zaletenci so zdaj od veselja skričáli:

— Vište, zdaj dobro delamo! Kak je že svetlo!

Nato pridejo plivanoš k cerkvi pa pitajo Zalatence.

— Kaj pa delate s tako velikov silov? Zalatenci so odgovorili:

Kmico nosimo vün z šegeštije!

Plivanoš se njim nato nasmejejo, pa je pitajo:

— Pa se vam je še posrečilo kaj tmice vün znositi?

Zaletenci nato:

— Napol smo jo že znosili vün, le pol je še mamo.

Plivanoš njim nato velijo:

— Le kušajte dveri zaprt!

Zaletenci so zaprli dveri, pa je šegeštija postala naednok vsa nazaj tmična. Nato so plivanoš veleli na zidi okna vö strgati, pa zdaj nad okna ide svetlošča v šegeštijo, ka je več nej tmična.

Če v 70 dvévah ne ozdrávi, zátém pensio dobi dokeč ne ozdrávi i če nemore ozdráviti, do smrti jo dobi. Če zavolo nesreče lázar ostáne, da do smrti ne more nikaj delati, dobi 240 k. pensie; ki pol menje more po nesreči samo delati, kak prle, dobi 120 k; ki pa štirtino more samo menje delati, kak prle, dobi li 60 k. pensie na leto do smrti.

Če što po nesreči merjé, (kjer dolspádne i se bujé itd.) če troje decé nehá za sebov, štera je ešče ne 14 let stara, dobi ostála družina 400 k. pomoči, če četvéro takše decé nehá, dobi ostála družina 500 k. i tak višje. Šestéro mále decé dobi že 800 k. pomoči.

Ki nema družine, 100 k. pomoči dobijo njegovi najbližanji za pokopne potroše.

Vse nas zná nesreča doségnoti, pa če ne nesreča, starost pa li. Kak dobro bo te vsako leto gotov krajcar do rok dobiti i ne strádati.

Nemirovnost na Balkáni.

Vse se na bojno pripravla. Grki i Romani zavézo namenijo napraviti proti túrkom. Srb. svoje rezerviste vse notri pozáva. Rus má veliko vojsko k redi. Bolgar i túrk zavéznika ščéta biti proti srbom i grkom, Grčkim železniškim čestnikom je zapovedano, da do 1-ga márcá moro vsa železniška kola na bojno k rédi meti. Kaj bo z toga? Nevemo, ali glasi so jako nemirni. Albanci od vojvoda Wied tüdi neradi poslušajo, da bi njihov Kral bio.

Velika darovitnost.

V Bogojini jé tá domá. Od méšnjeka meseca dozday, to je v poleti so tisti vrli fárniki na zidanje nove cerkve notri pláčali 22,000 K. to je dvádvajseti jezér koron. Pa je to edna mála fara. Zaistino se lahko veselimo, kda to darovitnost vidimo, záto ka ž njé spoznamo pravico, da je naš národ ešče dobroga dúhá i pokeč bo rad dávaó na diko božo milodár, ostáne tüdi dober. Kakše veselje má Jezuš, da se dve sosedni fari správlata k zidanji bože hiše: Túrníšče i Bogojina. Túrníšče je bogato cerkveni penéz vküpnadevanih preci má, pa li ešče poleg grofovske darovitnosti vnogo more k zidanji pridati. Bogojina je pa siromaška menjša, nema tákše pomoči, kak bogata sosedá — pa li bo povala. Hvala Bogi, da so ešče tak dobre dúše med slovinci.

Glási.

Múra je vküp. Malo gda se pripeti, ali letos se je pa li. Vesélo hodijo prek po njej ešče vozijo po saneh vino, jabočnico za gostúvanje. Broda prej ne trbe pláčati, liki léd što šče prek iti. Blatno jezero (Balaton) je tüdi zmiznólo i se vozijo ponjem.

Tolvajija. Na Srednoj Bistrici so preminóče dni pri bivšem župani občinskom Cigan Martini za 1—2 metra kukorice vkrali iz kukoričnjáka. Táte so ešče ne zasledili. Dvá dečka Lebar Andrása i Ivana so toti žandárje gonili, ali njidva sta samo to spoznala, da sta domá vkrala tisto kukorico, štero sta lotmerskoj tržkinji Lehkovicí na odajo odnesla.

Poštanca v vozi. Bivša čerensovská poštanica Horvát Eva, pokojnoga Orlai Jurija dovíca jé na čerensovskoj pošti dve jezero koron zaprávila. Zatogavolo so njej službo že več edno leto gorpovedali i zdaj jo na polletno temnico osodili. Ne smo šteli mi to nájobprvim objáviti, naj nas ne potvorijo, da se veselimo toj kaštigi, nego zátém, ka so že vse novine to novico prinesle. Edno pa záto moremo včiniti: Bogi se zahvaliti ka smo sé ženske rešili, štera je teliko britkosti delala vnogim i prevnogim v toj fari. Njej pa želemo, naj jo tá kazen ztрезni i na istinsko pokoro pripela.

Razbojniški napád. Na zádnjem lendavskom senjé je Setei Jožef z G. Lakosa konja odao. Domo idoč je v spodnjem Lakoši v krčmo šo i prece dugo tam zaostao. Kesno je že bilo, kda se je proti domi na poto. Na poti, ne daleč od krčme sta ga dvá napadnoša, nabila i njemi peneze vkraj vzela. K sreči je spoznao svojiva napádnika i njidva pri sodniji notrizgláso.

Dosta je lisic. Z Szombathely-a nam glásijo, da so se tam lisice nateliko naplodile da je z čemérom zaprávlajo, šteroga njim nalečújeo pa alispánovom dovoljenji.

Benczur Gyula, imeniten vogrski slikár (málar) je zdaj obhájao svoj 70 letni rojstni dén. Ob toj priliki so ga vongi pozdravili ešče sami presvetli apoštolski král po brzojáví (telegram.)

Potres. Z Trsta pišejo, da morská náprava veliki potres káže, šteri je 8000 kilometrov daleč od Trsta.

Sobočka pörgarska šola se bó márcá meseca zečela zidati. Funduš za zidanji so dali premilostiven grof, Szapáry Ladislav. Za té dár i za darovitnost grofovsko izkázano pri železnici i povanji cérkve sobočanci v zahválnost bodo glávno vulico za vulico grofa Szapáry Ladislava zvali.

Pétdvajseti letnica je letos smrti Rudolfa sina našega apoštolskoga krála, bivšegá našega trononaslednika. Čeravno so pokojni, lúdstvo, da jih je ljubilo, jih ešče zmérom za živoga má i jih gda tü — gda tam vidi. Ali vse zaman. Ne bo jih nikdár več nazáj,

Jubileum sv. pisma nove zaveze. Té dneve je preteklo 400 let, kak je bila tiskána prva gréka izdaja sv. pisma novoga zakona, štera je vnogo pripomogla, ka se je sv. pismo zátém hitrej razširjavalo med verniki.

Junacije v boji z divjimi zverinami. V Nevesinji v Bosniji sta dva vuka napadnola čredo, štero sta pasla 16-letni Vojislav Miličević s svojov 17 letnov sestrov Jelkov. Na vuka je vdarilo pet ovčarskih psov, pa so v malom časi ednoga tak obdelali z zobmi, ka je pobegno. Drugi vuk se je šče nekelko časa brano, te se je pa mogeo pústiti túdi v beg. Kak je bežao, je dospeo do 16-letnoga Vojislava, ki se njemi je pa nej ogno, nego ga je s sekirov vdaró po hrbti. Vuk je dobo velko rano, pa je zato li bežao dale, 17-letna Jelka pa za njim, pockč ga je nej dojšla pa ga s količom pobila na tla. Nato sta brat pa sestra vuka bujla. — Vojislav je dobo za to od okrajnoga glavarstva dar, nagrado, zvún toga je pa šče kožo precí drago odao.

Goba se dá vračiti. Gobov beteg, v strom kotrige gnjilijo i odkáplejo i šteri je dozday neozdravliv bio se dá vračiti po vráštvi profesora Ehrlich-a, štero se zové „salvarsan“. Eden betežnik, ki je že kosti meo vjedene i pun bio z ranami je v 24 vúrah po vceplenjik že čúto veliko polehšanje v svojem strašnom betegi.

Oča po nesreči vmoro svoje dete. Jožef Kančič pri Sv. Lenarti je zmetavao štaló; stao je v štali da je metao z rasojami gnoj na gnojšče. Med tem je pa prišla k štalinim dveram njegova dve leti stara hčerkica ravno s tistom hipi, gda je oča zamajno z rasojami. Rasoje so zadele dete v lice, pa so se njemi zarinole tak globoko, ka je siročče naskori moglo mreti.

Dva dni je bio mrtev. 70-letni kmet Leitner Ivan pri Sv. Volbenki je pred nekelkimi dnevi zaspeo pa se je nej prebúdo dva dni. Da so ga domači nej mogli obúdití, so poslali po pobiraša, ki je túdi v tistoj vesi smrtnják, ka mrtvece oglejúje. Té ga je pogledno, pa je dao svedočanstvo, ka je mrtev. Da je pa ob določenoj vóri nej bilo sprevoda, je šo pobiraš v tisto hižo, gde je mrtvec bio. Kak se je prestrašo, gda je vido, ka je Leitner živ. Leitner je meo po dvanedevnom spanji jako velki ték.

Kak nastanejo z dreva novine. Ravnateo edne papernate tovarne (fabrike) je napravó poskus (probo), v kakšem časi bi bilo mogoče napraviti z lesa novine. Zajtra ob 7 vóri 35 minoti je dao posekati tri dreva. Skorjo so z débej olúpaci, pa te debela odpelali v tovarno. Les so spremenili v paper do 9. vóre 34. minute. Te so bile papernate pole že gotove. Zdaj so paper hitro odpelali v štamparijo. Gda je bilo 11 vóra pred poldnevom, so že ljudje na ti-tom paperi čteli najnovjše novice. Po takšem je nej trbelo več, samo tri vóre pa 5 minut, ka so se napravile novine z dreva, na šteroga dreva vejaj so zajtra ešče fúčki prepevali. Svet zaistino z naglimi stopaji ide naprej.

Kelko reči spregovori človek v življenji? Dnesden se vučenjacje za vse zanimlejo. Nedavno si je eden s tem tro glavo, ka bi zračunao, kelko reči spregovori človek v življenji. Či se je pri svojem računanjí nej zmoto, te spregovori túdi najbolje tihi (muč-či) človek najmenje 25 milion reči do svojega 60 leta. Navadni ljudje spregovorijo dobro milijardo reči v življenji. Klepetavci zamorejo spregovoriti šče ednok telko. To je pa zračunao te naš možak samo za možke. Kelko reči pa spregovori ženska v svojem življenji, toga se pa nej vúpao hapiti računati, zato kaj je prej to nemogoče zračunati.

Odlikovánje. Apoštolski kral so odlikovali grčkoga ministerskoga predsednika, ki je té dni v Beči hodo, z velikim križom Leopoldovim.

Keliko smo zagospodarili. Leta 1912-ga so sklenjeni vogrski državni računi. poleg šterih je to leto stroškov 82 miliona več bilo, kak dohodkov.

Vse se nazáj plača. Na nemškom je luteranska oblást z cele moči delala pod Bismarkom i zanjim, naj odvzeme čast katoličanskó matéricerkvi naj na cerkvene viššnje nišče nikaj ne dá. I kaj se je zgodilo? Lúdstvo se je navčilo ne bogati dúhovnike, ali ne katoličansko. nego luteransko lúdstvo i v celi šeregaj stápla zdaj vú z vere luteranske i postane ščista brezverno. Preminoče leto se je štiridesétjezér luteranov dalo na Nemškom z svoje vere zbrisati i postalo neverno. Žalostno je to, Ali edno veselje pa li moremo pri tom meti, to, da z neverstva ležej i hitrej pridejo v právo matercerkev, kak z krivoverstva.

Gospodarstvo.

Nekelko reči od mleka.

Mleko je v našem gospodarstvu velkoga pomena. Rabimo (núcemo) je na vse strani. Lejko se zavžije včasi ešče toplo po dojenjej, či je krava zdrava, ali kúhano. Bole priporočljivo je piti kúhano, zato ka se te nej trebe bojati nikše bolezni, štere se po mleki lejko prenesejo s krav na človeka. Túdi mleko zdrave krave je nej vseli okúsno, pa za vživanje nej dobro. Po skotitvi ma mleko ščista načiši okus, dúšec, farbo pa redilno vrednost, kak navadno. Takše mleko je nej zdravo za hrano lúdem, zato ka je to po naravi namenjeno samo teleti, šteromi slúži kak zdravilo. Oatégnoti teleti prvo mleko, štero zovemo mlezovina, je nej pometno. Mlezovina odpravla namreš od teleta smoli podobno blato, zato njemi slúži kak vrastvo. Dnesden že skoro vsaki hlapec pa vsaka dekla zna, ka teleti ne smej od, tegtóti prvoga mleka. Najdejo se pa šče zato po nešternih naših vesnicaj lúdje, ki mislijo ka to prvo mleko škodi teleti, zato je vó dojíjo. Tej lúdje ravnajo jako nespametno, pa so si tak sami krivi, či se njim pri teocaj stavla blato. V tom pogledi bodimo brezi skrbi pa zavúpajmo v previdnost božo, štera je po svojoj modrosti vse pametno stvorila.

Mlezovina ma žutkasto farbo, osoleni pa bridek okus, se vleče, je kecmecasta, pa se pri kúhanji včasi zgosti. Prve vóre po skotitvi ma sakše mleko v sebi komaj 75 do 80 odstotkov vode (navadno mleko ma 87%), dosta belakovine pa menje mlečnoga cukra. Mlezovina ma túdi čúden, neprijeten okus; zato pa, či teleti preostane, jo moremo polagati starešim svinjam; za mlade pujecke je mlezovina nej, zato ka bi njim jako znala naškoditi.

Mlezovina je neporabna v gospodarstvu za lúdi; túdi kúhane ne smej rabiti, zato ka rada napravi bolezen v želodci pa v črevi. Deci je túdi prepovedano dávatí kúhano mlezovino. Za sédeno mleko je mlezovina túdi nej. Najmenje eden tjeden po skotitvi je nej dovoljeno mleka od krave rabiti za hrano lúdem, pa odavati takšega mleka túdi ne sme. Osem ali deset dni naj se polaga takše mleko

svinjám, či teleti više hodi. Gda tej dnevi pretečejo, te že brezi skrbi lejko zavživlemo mleko.

Gda se krave gonijo, je mleko túdi nej dobro za vživanje, zato ka je bridko pa vodenó. Takše mleko je deci škodljivo, pa rado skisne. Nazadnje šče naj bo zapomleno, ka je mleko nešternih krav proti konci brejosti túdi jako bridko pa zdravji škodljivo.

Kisilo ali sédeno mleko je v letnom časi jako okrepujúča pa okusna jed ino gasi žéjo. Vživanje sedenoga mleka je pri nas povsedi v navadi. Samo škoda, ka je to mleko nej vsigdar tak okusno pa téčno, kak bi moglo biti. Kriva je tú gospodarica, štera neve z mlekom dobro ravnati. V zadúšenih, vlažnih prostoraj je nemogoče, ka bi se nam mleko tak selo, da bi melo dober okus.

V hladnoj kleti, kam prihaja dosta črstvoga zraka, se nam mleko najboše sede. Mleko moremo meti v snažnih lonceh. Najboši so kositrni ali pa glažoveni; ilojčnati so zatoga volo nej tak dobri, ka je žmetno ščisti. Prijeten okus, napravijo (sedenomi) mleki mlečne kisile glivice, šterim pa trbej za uspešno razvijanje dosta črstvoga zraka. Či toga nega, se mleko zato sede, samo ka nema tistoga prijetnoga okúsa, kak bi ga moglo meti. Mleko, štero se je sedavalo v zadúšenih, zaprtih škrinjaj, gde nega črstvoga zraka, je bridko, pa je večkrat nej za vživanje. Mlečne kisile glivice, štere davlejo sedenomi mleki prijeten okús, se razvijajo samo tam, gde se nahaja dosta črstvoga zraka. Pri pokvarjenom sédenom mleki se nahaja odgora zelena kislina, pa večkrat je túdi pesnivo. Takše sedeno mleko je nej dobro jesti; porabiti je moremo za svinje.

Dobro skisano ali sedeno mleko pomaga žalodci prebavlati, je zdravo, pa dá človeki ték do jedi; pokvarjeno sedeno mleko pa dela bolezní va želodci pa v črevi ino iom-ték. Zato túdi vuogi p mleka.

Slovenske matere, pazite na to, ka de sedeno mleko zdravo. Zapomlite si eta:

Vzemi mleko za sedavanje samo od zdrave krave. Pri dojenjej pa po dojenjej skrbi za najveško snago. Mleko odnesi po dojenjej včasi z štale pa je precedi skoz gostoga cedila. V velkoj vročini razhladi mleko v vodi. Mleko vlevli v snažne lonce, pa nej do vrha. Odebrati moreš hladen prostor, gde de se sedavalo. Zamreži z gostov mrežov okna, ka ti múhe pa drugi stvarci ne onesnažijo mleka. Želeti bi bilo, ka bi se sedeno mleko zavživalo v dosta vekšoj meri, kak se zavživle zdaj. Tak de se mogoče túdi bole uspešno bojúvati proti opojnim pijačam. Žéjo si človek more z ničem pogasiti, pa či nega mleka ali sadú, pa či je túdi voda nej dobra, se pije pivo, vino pa šče žganica. Sédeno mleko je pa nej samo zatoga volo dobro, ka pogasi žejo, liki je túdi zdravo, redilno, pa se dobi po fál ceni. Zlasti je prepóračati vživanje sedenoga mleka v tistih krajeh, gde nega črstve, zdrave vode.

Cena.

Pšenice meter	22-60 K — 24-20 K
Žita meter	17-20 K
Ovsa meter	14-50 K — 16-45 K
Sena meter	8— K — 9-40 K
Slame metar	4— K

Govédina na živo vágo	68— 86 fl.
Svinjsko	120—144 fl.

Vreme bo súho, mrzlo.